

A photograph of children climbing a rocky, moss-covered hillside. A waterfall flows down the left side of the slope. Several children in winter clothing are visible: some are at the top of the hill, one is climbing a tree on the left, and another is climbing the slope in the middle ground. The background shows bare trees under a clear sky.

Hvað má læra af rannsóknum í leikskólum?

Samtök áhugafólks um skólaþróun og
Rannsóknarstofa um þróun skólastarfs

Kristín Karlsdóttir

Menntunarfræði ungra barna

- ▶ Tiltölulega ung fræðigrein
- ▶ Fyrsta rannsóknartímarit í menntunarfræðum kom út í Bandaríkjunum 1986
- ▶ Leikskólakennaranám flyst á háskólastig 1996 í HA og 1997 í KHÍ
- ▶ Auknar rannsóknir, fleiri meistaraverkefni
- ▶ Nokkur doktorsverkefni og fleiri á leiðinni

Fjölbreyttar rannsóknaraðferðir

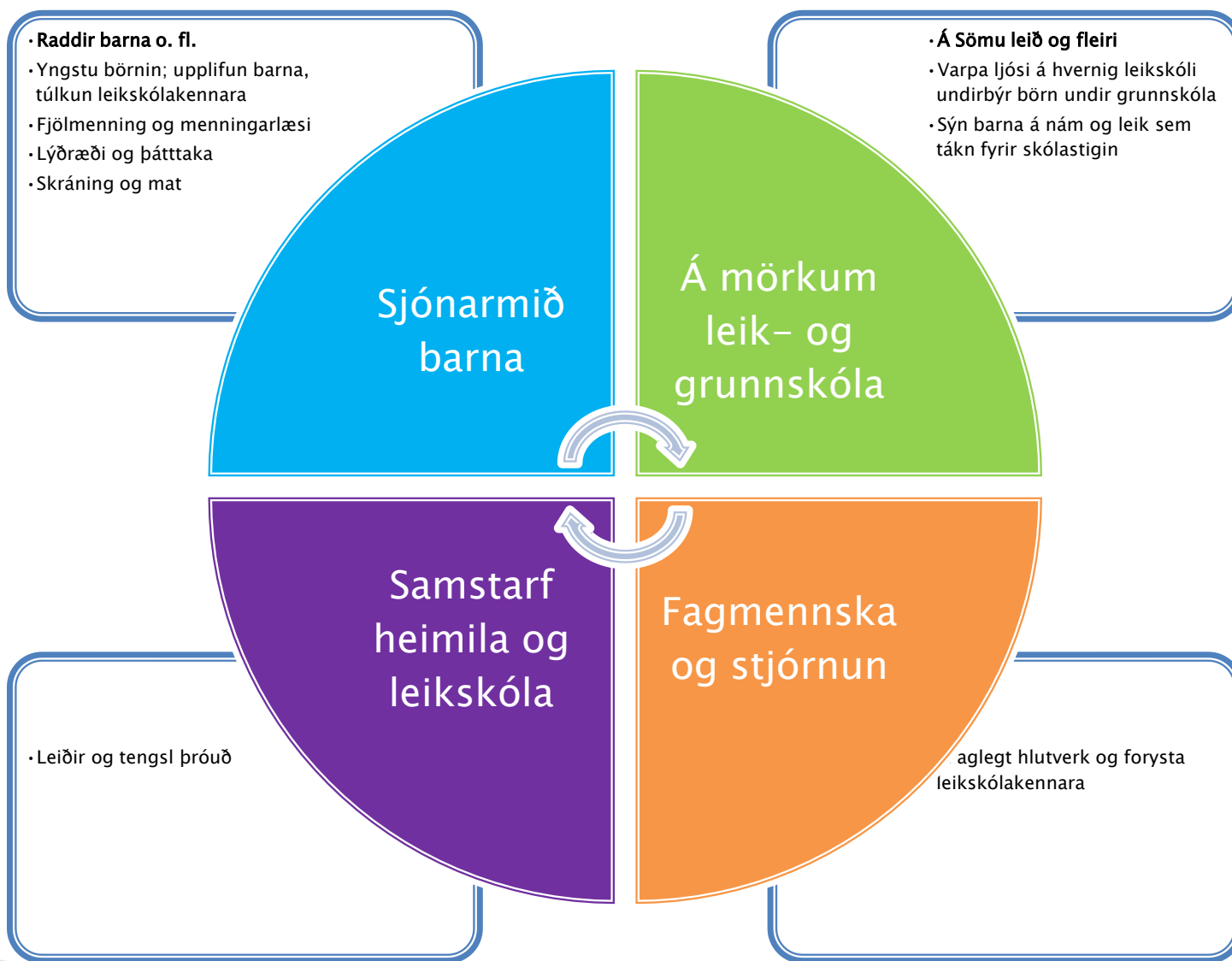
- ▶ Eigindlegar rannsóknir
- ▶ Stórar meginlegar rannsóknir
- ▶ Rannsóknir sem styðjast við blandaða aðferðir
- ▶ Starfendarannsóknir unnar í samvinnu rannsakenda og leikskólakennara á vettvangi

Menntunarfræði ungra barna á Íslandi

- ▶ Jóhanna Einarsdóttir í fararbroddi í rannsóknarvinnu
- ▶ Doktorsverkefni sem lýsir af nákvæmni starfsaðferðum tveggja leikskólakennara
- ▶ Starfendarannsókn um leik og ritmál 1993–1995

RannUng stofnuð 2007

- ▶ Stór hluti rannsókna eigindlegar
- ▶ Rannsakerndur eyða gjarnan umtalverðum tíma í leikskólanum
- ▶ Rannsóknir gjarnan unnar í samvinnu við þá sem rannsóknin snýst um, börn og leikskólakennara
- ▶ <http://www.stofnanir.hi.is/rannung/>

Rannsóknir um sjónarmið barna

- ▶ Tengsl og samfella í menntun ungra barna
- ▶ Börn sem virkir þátttakendur í ákvörðunum í leikskóla
- ▶ Margbreytileiki
- ▶ Nám og mat

(Jóhanna Einarsdóttir og Bryndís Garðarsdóttir, 2008)

Sýn barna á lýðræði og þátttöku

- ▶ Einstaklingsbundið hvað börnum þótti skemmtilegt
- ▶ Börnum finnst
 - góð samskipti mikilvæg
 - mikilvægt að upplifa ánægjulegar stundir
 - leikir sem bjóða upp á hreyfingu og frelsi skemmtilegir
 - þau ekki ráða miklu (Anna Magnea Hreinsdóttir, 2008)

Menningarlæsi og þátttaka

Ólík þátttaka barna í umræðu

- ▶ Skrafhreyfin eða þögul börn (við þessar tilteknu aðstæður)
- ▶ Börn sem taka þátt í samræðu, byggja upp þekkingu og skilning; umbreyta þekkingu sinni í menningarauð
- ▶ Þau skrafhreyfnari voru í betra sambandi við kennara sína
- ▶ Jafnframt kom fram ólík nálgun barna ef þau voru: af erlendum uppruna, stúlkur eða drengir (Þórdís Þórðardóttir, 2008)

Sjónarmið barna í rannsóknum

- ▶ Lýsir því sem gerist í tilteknum aðstæðum af nákvæmni (Graue og Walsh)
- ▶ Sýn á börn sem sterka einstaklinga, sem byggja upp þekkingu í samvinnu (Dahlberg o.fl.)
- ▶ Sterk vísun í siðferði; virðing gagnvart börnum, viðhorfum þeirra og réttindum (Dockett og Jóhanna Einarsdóttir)

Sjónarmið barna í rannsóknum

- ▶ Fela gjarnan í sér mismunandi merkingu og sjónarmið (Rinaldi)
- ▶ Kallar á ígrundun, nánari skoðun og greiningu
- ▶ Þannig geta þær mótað nýjan skilning – nýja sýn

Skráning námssagna

- ▶ Leikskólakennarar skrá hvað börn gera og geta (Carr, 2001; Kristín Karlsdóttir og Bryndís Garðarsdóttir, 2008)
- ▶ Niðurstöður sýna að leikskólakennararnir:
 - Urðu meðvitaðri um eigin fagmennsku
 - Gátu gefið foreldrum betri innsýn í þátttöku barns þeirra í leikskólastarfinu
 - Sýn þeirra á börn og samskipti við þau breyttist
 - Sáu betur styrkleika barna og hvernig þau nálgast viðfangsefni sín (Kristín Karlsdóttir og Bryndís Garðarsdóttir, óútgefið)

Svið sem þarf að rannsaka nánar

- ▶ Sköpun, sköpunarkraftur og skapandi starf í leikskólum
- ▶ Skoða nánar þá tilhneigingu að draga námsefni og starfshætti grunnskólans niður í leikskóla
- ▶ Í nýrri aðalnámskrá er mikil áhersla á mat, auk áherslu á skráningar

- ▶ Samstarf er lykill og opnun bæði fyrir faglegt starf í skólum og leikskólum og fyrir framþróun rannsókna á sviðinu
- ▶ Góðir hlutir gerast hægt

A group of people in winter gear are climbing a rocky, mossy hillside. A waterfall is visible on the left side of the image. The scene is set in a wooded area with bare trees and some evergreens. The text "Takk fyrir!" is overlaid in the center of the image.

Takk fyrir!